

נשמתא דאזרייתא

הורים וילדים לומדים חסידות באמת

חג הפסח

טו ניסן - יום טוב ראשון של פסח

הפתגם היומי

מאכל האמונה ומאכל הרפואה

בגיל הסדר הראשון היה הרבי הרש"ב מקצר כדי להספיק את אכילת האפיקומן לפני חצות הלילה, אבל בסדר השני (בחויץ לארץ) הוא היה מאריך בבאור ההגדה. הסדר היה מתחיל לפני תשע בערב ומסתיים בשלוש או בארבע לפנות בקר.

אדמו"ר הזקן אמר: המצה נקראת "מיכלא דמהימנותא" ו"מיכלא דאסוותא" (מאכל האמונה ומאכל הרפואה). הלילה הראשון של הסדר הוא כנגד מאכל האמונה והלילה השני כנגד מאכל הרפואה. אם יש קדם רפואה ורק אחר כך אמונה - שהאדם מודה לבורא על שרפא אותו - הרי שהיה כאן חולי. אף כשמקדימים את האמונה, לכתחלה אין חולי.

ספור

לבת תהיה רפואה ולאבא אמונה...

יהודה בן שושן הוא עולה מצרפת המתגורר בצפון הארץ ובזכות ברכה של הרבי שהגיעה דרך הרב מול'ע אַזימוב עליו השלום, נולדה לו בת יחידה אחרי כעשר שנות נשואין. בגיל עשר החלה הילדה להתלונן על כאבי ראש ואחרי סדרת בדיקות גלו שיש לה, לא עלינו, גדול ממאיר במות. העצה היחידה היתה לטוס לבוסטון ושם לשקל אפשרות של ניתוח.

האבא נסע לגיו יורק ונכנס ל"יחידות" ושם פרץ בבכי נורא. הרבי הביט בו ואמר: "משנכנס אדר מרבים בשמחה" ואתה בא לכאן לעשות ההפך?! ככה תציל את הבת שלך על ידי שתכניס עצבות לתוך החדר בחדש אדר?!"

האבא אמר שהוא מוכן להיות בשמחה, אבל איך אפשר? הרבי ענה: "אדר זה חדש של שמחה בגלל 'ונהפך הוא' , ואז הפך את שתי ידיו מצד ימין לצד שמאל ואמר: "מתהפך, הכל מתהפך".

האבא יצא החוצה ופתאום נזכר שהוא שכח לקבל מהרבי תשובה מה לעשות עם הניתוח? הוא כתב מכתב והרבי השיב דרך המזכיר כי הוא כבר ענה לו על כך ב"יחידות". האבא חשב שאולי הרבי מתכוון לכך שאמר 'ונהפך הוא', אבל בכל זאת התעקש שהוא רוצה

תשובה ברורה. הרבי ענה ש"אם הוא דוקא שואל, אז שיתיעץ עם רופא שלישי". למעשה, רק מאחר יותר הוא הבין את המשמעות החמורה של הדברים. רופא שלישי יעץ לעשות את הניתוח, וכאשר הם פתחו את הראש, הם גלו גם רפואה: הגדול נעלם. אבל לנתוח עצמו היה מחיר כבד והילדה לא חזרה לדבר.

בחג הפסח הם שהו אצל בן משפחה בפלטבוש וב'סעודת משיח' הלכו להתעודות אצל הרבי. באחת ההפסקות בין השיחות, הרבי קרא לו ונתן שתי חתיכות מצה ואמר כך: "המצה היא מאכל של רפואה ומאכל של אמונה. חתיכה אחת תתן לבת שלך שתהיה לה רפואה וחתיכה אחת תקח לעצמה שתהיה לה אמונה. הבת שלך אינה צריכה לסבל מכך שחסרה לה אמונה..."

אחר כך בעת חלקת הכוס של ברכה הרבי הוסיף: "הסדר הוא, קדם חדש ניסן - שהוא חדש של אמונה, ואחר כך חדש אייר - שהוא חדש של רפואה. אבל כאן יכול להיות 'ונהפך הוא', והרפואה של הבת לא תחכה עד שתהיה לה אמונה, אלא קדם היא תהיה בריאה ואחר כך תבוא האמונה שלך..."

מיתר לצנין כי מאותו ערב נעלמו לחלוטין כל קשרי הזכרון והדבור של הבת.

נגנים שהרבי למד

שבת מברכים פרשת קדושים ה' תשי"ד

צמאה לה נפשי, כמה לה בשירי, בארץ ציה ועיף בלי מים. בן בקדש חזיתך לראות עזף וכבודך.

ליל ב' דחג הפסח ה'תשט"ו

והיא שעמדה לאבותינו ולנו שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו. והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם:

שמחת תורה ה'תשט"ז

דרךך אלקינו להאריך אפיה לרעים ולטובים והיא תהלתך. למענה אלקינו עשה ולא לנו, ראה עמידתנו דלים וריקים.

נְשִׂמָתָא דְאִזְרֵיתָא

הורים וילדים לומדים חסידות באמת

חג הפסח

טז ניסן - היום יום אחד לעומר

הפתגם היומי

אבא לתמיד

גם מי שיתום - לא עלינו - מאב, אומר לפני 'מה נשתנה' - "אבא אשאל אותך ארבע קשיות", בדומה לכך שגם יתום אומר בברכת המזון "הרחמן הוא יברך את אבי מורי. ואת אמי מזרתי".

משוג הלכתי

דיני ספירת העמר

במוצאי החג הראשון של פסח - אור לט"ז בניסן, מתחילים לספור ספירת העמר, עד ערב חג השבועות.

חשוב לזכור כי הספירה היא רצף אחד ויש להקפיד לספור בכל ערב. מי ששכח לספור בערב ונזכר למחרת עד לפני השקיעה - יספור באותו יום בלי ברכה, אך בערב הבא יכול להמשיך ולספור בברכה. אך אם לא נזכר עד השקיעה, ימשיך לספור בערבים הבאים ללא ברכה.

נקדה משוחה

ילד/ילדה: ההבדל בין המצה שאנו אוכלים בחג-הפסח, לכל שאר מיני המאפה הנאכלים במשך השנה, הוא שהמצה שטוחה ונמוכה ואלו יתר מיני המאפה תפוחים וגבוהים. המצה מסמלת ענוה, בעוד הלחם הנאכל כל השנה - מיצג התנשאות וגאווה.

אבא/אמא: חג-הפסח מצוה עלינו לבטל מלבנו כל פרור של ישות וגאווה. עלינו להיות ענוים כמו המצה. גם אם מישהו אמר לנו מלה פוגעת או לא נהג בנו בכבוד הראוי, אל לנו 'להתנפח' ולכעס עליו. עלינו לקבל את הדברים

בהכנעה ולזכור שלא באנו לעולם כדי שיכבדו אותנו, אלא כדי לכבד את הקדוש-ברוך-הוא ולעבד אותו במסירות.

ילד/ילדה: מצד שני, להיות ענו אין פירושו להיות תמיד רכים וכנועים. להפך, מול עניני העולם-הזה אנו נדרשים לגלות תקיפות. לדגמה, כאשר היצר-הרע מנסה לפתות אותנו לעבר עברה, עלינו להתיצב מולו בכל התקף ולסלק אותו מעל פנינו.

ענוה ותקיפות יהודית אינן עומדות בסתירה זו לזו. אדרבה, שתיהן יחד משרתות את אותה המטרה: "אני נבראתי לשמש את קוני!" (=הקדוש-ברוך-הוא).

(על-פי 'התוועדות' תשמ"ג, חלק ג', עמ' 1235 והלאה)

נגנים שחרבי למד

שבת פרשת בלק תשט"ז

אסדר לסעודתא, בצפרא דשבתא, ואזמין בה השתא, עתיקא קדישא: נהורא ישרי בה, בקידושא רבא, ובחמרא טבא, דביה תחדי נפשא: ישר לך שופריה, ונחזי ביקריה, ויחזי לך סתריה, דאתאמר בלחישא: גלה לך טעמי, דבתריסר נהמי, דאנון את בשמיה, כפילא וקלישא: צורא דלעלא, דביה חיי כלא, ויתרבי חילא, ותסק עד רישא: חדו חצדי חקלא, בדבור ובקלא, ומלילו מלה, מתיקא פדובשא: קדם רבון עלמין, במלין סתימין, תגלון פתגמין, ותימרון חדושא: לעטר פתורא, ברזא יקירא, עמיקא וטמירא, ולא מלתא אושא: ואלין מליא, יהון לרקיעיא, ותמן מאן שריא, הלא ההוא שמשא: רבו יתיר יסגי, לעילא מן דרגיה, ויסב בת זוגיה, דהות פרישא:

נִשְׁמַתָּה דְאִזְרֵיתָה

הורים וילדים לומדים חסידות באמת

חג הפסח

יז ניסן - היום שני ימים לעומר

הפתגם היומי

מָצוּה לַסֵּפֶר

בהגדה נאמר "וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח". - מי שמספר פראוי על יציאת מצרים, נמצא במדרגה רוחנית גבוהה (הנרמזת במלה "זה", כמו בפסוק "הנה אלמינו זה").

משג חסידי

ה'בו החמישי'

בהגדה של פסח מדרבן בארבעה בנים: חכם, רשע, תם, ושאינו יודע לשאול. ארבעת הבנים הללו מיצגים ארבעה טיפוסים שונים של יהודים, אף המשתף לכלם, שהם יושבים ביחד אל שלחן ה'סדר' וחונגים את הפסח.

למרבה הצער, בדורות האחרונים נולד טיפוס חדש של יהודי, בבחינת 'בן חמישי'. אלה אותם יהודים שהתרחקו כל כך מהמסורת היהודית, עד שאפלו אינם חשים צורך לבוא ולהשתתף ב'סדר'.

מחובתנו למצא את הבן החמישי הזה, להזכיר לו שהוא יהודי, לקרבו אלינו באהבה ולהושיבו אל שלחן ה'סדר'. זו, בעצם, משימת דורנו: להגיע אל היהודים שהתרחקו מדרך התורה והמצוות ולהשיבם הביתה, לאבינו שבשמים.

נגונים שהרבי למד

שמחת תורה תשי"ז (כי אנו עמך הא')

כי אנו עמך ואתה אלקינו. אנו בניך ואתה אבינו. אנו עבדיך ואתה אדונינו. אנו קהלה ואתה חלקנו. אנו נחלתך ואתה גורלנו. אנו צאנך ואתה רוענו. אנו פרמך ואתה נוטרנו. אנו פעלתך ואתה יוצרנו. אנו רעיתך ואתה דודנו. אנו סגלתך ואתה אלקינו. אנו עמך ואתה מלכנו. אנו מאמריך ואתה מאמירנו.

צמאה הב' שמחת תורה תשי"ח

הי! צמאה לך נפשי כמה לך בשירי... עך (הי) טי (אתה) דורין (שוטה) מרקו (שם אדם) שטו (מה) טי (אתה) יריש (נוסע) נ ירמרקו (ליריד) נייע (לא) קופל'ש (קופנה) נייע (לא) פרודיש (מוכר) טולקא (רק) רוביש (עושה) סורקו (בלבול):

הספור החסידי הקצר

מי גדול ממי

זה היה בליל הסדר האחרון שערך כבוד-קדשת אדמו"ר הצמח-צדק נשמתו-עדן עם בני ביתו ומקורבים (הרבי הצמח-צדק נסתלק ב"ג בניסן תרכ"ו). פשהגיעו המסבים ליחץ, לקח אחד המשתתפים את שני חלקי המצה והחל למד אותם זה מול זה, כדי לדעת מי מהם החלק הגדול שאותו יש להצפין לאפיקומן.

נענה הרבי הצמח-צדק ואמר: "גדול שצריכים למדוד את גדלותו - הקטן גדול ממנו...".

באותו מעמד נכח גם נכדו של הרבי הצמח-צדק, הלוא הוא כבוד-קדשת אדמו"ר הרש"ב, שהיה אז כבן ארבע וחצי בלבד. הילד הצעיר בעל החושים המתחדדים קלט את ההתרחשות וירד לעמקם של דברי סבו.

לימים יאמר הרבי הרש"ב, כי "מאז אותו ליל-סדר נקבע בנפשי מאוס לטיפוס כזה של 'גדול' שצריכים למדוד את גדלותו...".

הגדה של חידון

חלפו ימים מספר מליל-הסדר, וזה הזמן לבחון את עצמנו מה אנחנו זוכרים ממנו:

חידון "הוא... והיא"

- 1) הוא - מלאך, היא - לוחטת ומסכנת.
- 2) הוא - מרחם, היא - כמרורים בליל-הסדר.
- 3) הוא - צפור, היא - מתנת ה' בהר-סיני.
- 4) הוא - סימן למחלה, היא - עמידת המים בקריעת ים-סוף.
- 5) הוא - ממנו עושים פדים, היא - מאכל מתוק וטעים.
- 6) הוא - אחד הבנים בהגדה, היא - הסתיימה.
- 7) הוא - מרד, היא - אחות משה.
- 8) הוא - הים שנקרע לבני ישראל, היא סערה.
- 9) הוא - חלק ממוצק, היא הארץ שבה ישבו אבותינו במצרים.
- 10) הוא - האבא שלי, היא - העונה בה יצאו אבותינו ממצרים.

התשובות במהפך:

- 1) שרף - שרפה, 2) חס - חסה, 3) תור - תורה, 4) חום - חומה, 5) חרס - חרסת, 6) תם - תמה, 7) מרי - מרים, 8) סוף - סופה, 9) גוש - גושן, 10) אב - אביב.

חידון "קפד ראשו"

- 1) הוא חג המצות, קפד ראשו = מדרב.
- 2) מהם יבנה הבית, קפד ראשם = לאביהם הם צאצאים.
- 3) מספר האמהות, קפד ראשו והוא יקטן פי ששה-עשר.
- 4) מימיו נהפכו לאדמים, קפד ראשו והוא יבוא "לגרש" את החשף.
- 5) להם היינו עבדים, קפד ראשם והם עדין אויבים.
- 6) אני אחד מסימני הסדר, קפד ראשי ותקבל חלק מהבגד.
- 7) אני אחד מארבעת הבנים, קפד זנבי ותקבל עני.
- 8) אני התנא שנתן 'סימנים' ב-10 המכות. קפד ראשי וזנבי ותקבל פאר ויפי.

התשובות במהפך:

- 1) פסח - סח, 2) לבנים - בנים, 3) ארבע - רבע, 4) יאור - אור, 5) מצרים - צרים, 6) קדש - דש, 7) רשע - רש, 8) יהודה - הוד.

נְשֵׂמָתָא דְאִזְרֵיתָא

הורים וילדים לומדים חסידות באמת

חג הפסח

יח ניסן - היום שלושה ימים לעומר

הפתגם היומי

כל יום, יום.

* לפני מנחה של ערב שבת חול המועד, אין אומרים "הודו" אבל אומרים "פתח אליהו".

בשנת תר"ח אמר ה'צמח צדק' מאמר על הפסוק "אם כסף תלוה את עמי" - "כסף" רומז לנשמה שהיא בכסופין ובנגועים לחזור למעלה, וכמו שכתוב "רוח האדם העלה היא למעלה" - "האדם" אלו נשמות ישראל.

הנשמה נתנה בהלואה לאדם ועליו מטלת המשמה להשלים את מעשיו בכל יום יום, כמו שנאמר "ימים יצרו ולא אחד בהם". ואם חסר יום אחד של עשייה, חסר לבוש אחד לנשמה.

מעוג חסידו

'הצלחה בזמן'

ביחידות' לסטודנטים באולג' תשי"א, אמר הרבי: "הזמן הוא מתנה יקרה שנתן לנו הקדוש ברוך הוא, ולכן צריכים תמיד לנצלו במדה המרבית..

"הצלחה בזמן היא שבשעה שהוא עוסק בדבר מסים, כל הדברים שעשה קדם לכן, ודברים שהיה אמור לעשותם בעתיד - אינם בעולם. מה שנוגע לו פאן ועכשו, זה רק מה שהוא עושה בנקודת הזמן הזה!".

ספר

השוטט שלא אכל נבית הרב

מחלת הטיפוס הנוראה שהשתוללה ברוסקה נחשבה

לחשוכת מרפא והחולים בה נאלצו לסים את חייהם ב'בית הסגר' בו שהו בבידוד מחלט. משחלה רב העיר ניקולייב וסבו של הרבי, רבי מאיר שלמה ינובסקי, במחלת הטיפוס - נעמד מדי יום חברו הטוב, רבי אשר השוחט מניקולייב, מתחת לחדרו והקריא את אגרת י"א בתניא, בה מבאר שאין רע יורד מלמעלה ואין לחוש משום יסורים בעולם. מלים אלה החיו את נפשו של הרב והוא הצליח בחסדי שמים להחלים ממחלתו.

פעבר שנים, בי"ח בניסן תרס"ב, התקימה בביתו של רבי מאיר שלמה, ברית מילה של נכדו, הרבי נשיא דורנו. בין הנוכחים היה גם השוחט, ר' אשר, שמתוך החמתו שלא לאכל דבר מחוץ לביתו בחג הפסח, נמנע מלטעם מסעודת הברית...

כשהבחין בכך הרב, הוא אמר לר' אשר בחינה: "האמת היא שמגיעה לך נזיפה על התנהגותך; מה זאת אומרת לא לאכל בביתו של הרב?!... אף מה אעשה ואיני מסגל לכעס עליך, שהרי אתה הצלת את חיי, כשעמדת מתחת החלון והקראת לי שוב ושוב את דברי הקדש המאירים של רבנו הזקן".

נגונים שהרבי למד

שמחת תורה תשי"ט

נגון שאמיל...

שמחת תורה תש"כ

רחמנא דעני לעני ענינא. רחמנא דעני לתבירי לבא ענינא.

נשמתא דאזריתא

הורים וילדים לומדים חסידות באמת

חג הפסח

יט ניסן - היום ארבעה ימים לעומר

הפתגם היומי

"מה נשתנה חסיד"

כף פרש אדמו"ר הרש"ב את 'מה נשתנה' בדרך החסידות: "מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות" - מה נשתנה הגלות (לילה) הזו האחרונה מכל הגלויות הקודמות?

"שבעל הלילות אין אנו מטבילין אפלו פעם אחת" - בגלויות הקודמות לא השלם המרוק והטהרה (מטבילין) של עם ישראל והראיה שאחריהן באו עוד גלויות (שמטרתן לזכר את ישראל). "הלילה הזה שתי פעמים" - בגלות הזו יש גם זכור הגוף וגם זכור הנפש.

"שבעל הלילות אנו אוכלין חמץ או מצה" - חמץ מסמל ישות וגאונה (הבאות מצד הנפש הבהמית) ומצה מסמלת 'בטולי' (הבא מצד הנפש האלקית). ובגלויות הקודמות עדין לא התבטלה הנפש הבהמית ולכן העבודה היא הן בבחינת חמץ (=נפש הבהמית) והן בבחינת מצה (=נפש האלקית).

"הלילה הזה בלוי מצה" - אבל בזמן הגאולה, שאחרי הגלות האחרונה, העבודה תהיה רק בבחינת מצה (=הנפש האלקית) ולא תהיה ישות וגאונה, כיון שיקים היעוד "את רוח הטמאה אעביר מן הארץ".

"שבעל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות" - הירק מזכיר לנו את לשון חכמינו זכרונם לברכה "כל המקנא פניו מוריקות (=נהיות ירקות)", ובכל הגלויות יש רמות שונות של קנאה, כמו 'קנאת סופרים' (=תלמידי חכמים המקנאים האחד בלמודו של השני). "הלילה הזה בלוי מרור" - בזמן הגאולה, שאחרי הגלות האחרונה, תהיה הקנאה (החייבית) הגדולה (כמו המרור שמר יותר משאר הירקות), כפי שאומרים רבותינו זכרונם לברכה שלעתיד לבוא כל צדיק יהיה 'נכוה מחפתו של חברו' מעצמת הגלוי האלקי שיהיה אז.

"שבעל הלילות אנו אוכלין בין יושבין בין מסבין" - האכל מסמל תענוג. בעבודתנו עד עתה השגנו כל מיני רמות בגלוי האלקי, יש מי שהגיע לגלוי של 'יושבין' ויש מי שהגיע לגלוי גבוה יותר של 'מסבין' (כמו אכילה בהסבה שהיא בדרך בני מלכים). "הלילה הזה בלוי מסבין" - לעתיד לבוא כל ישראל ישיגו את גלוי האלקות הגבוה ביותר, הנקרא "תענוג העצמי".

ספור

המצה שנאכלה בטרום עת

בזמנו של אדמו"ר ה'צמח צדק' היו רק מנין אנשים קרואים לסדר. אף גם יתר האורחים היו מקבלים בערב החג את כל צרכי החג מבית הרבי: יין, מרור, חרסת וגם מצות שמורות. חסיד ר' יקותיאל ליעפלער היה בין האורחים. כליל בדיקת חמץ הוא נשאר בבית המדרש והתעמק בענין בעור החמץ לפני קיום המצוה. לפתע נפתחה הדלת, ומשרת הרבי "הירשל דער שווארצער" נכנס, והשאיר ליד ר' יקותיאל את חבילת האכל לפסח, באמרו: "הא לכם, הרבי שלח לכם את זה..."

ר' יקותיאל ננער באחת ממחשבותיו, הציץ בחבילה וראה את האכל. הוא הבין, כי אם הרבי שלח לו את החבילה, נוגע הענין לשעה הנוכחית, וזה נועד לסיע לעבודת הבדיקה. לקח אפוא את היין המרור והחרסת, שפכם לתוך כלי הנטילה - ושתה הכלל...

בעצומו של הסדר נכנס ר' יקותיאל אל המקום בו עשה אדמו"ר ה'צמח צדק" את הסדר עם בניו ומתי מעט המזמנים, ואמר: "רבי! אין לי שום דבר לצרכי הסדר, לא יין לא מרור ולא חרסת!". התפלא אדמו"ר ה'צמח צדק" ושלח לקרא למשרת. הלה, טען שנתן את החבילה לר' יקותיאל בבית הכנסת. לפתע נזכר ר' יקותיאל, שאת החבילה שהביאו לו מבית הרבי בשעה שהיה עליו לבדק את החמץ - אכל מידי, וזה ממש החיה אותו בהכנות הרוחניות של בדיקת החמץ. או אז התברר, כי ר' יקותיאל אכל זאת בטרום עת...

חיה אדמו"ר ה'צמח צדק" חיה רחב, וצוה על ר' יקותיאל שישב אצלו לשלחן הסדר. לימים ציין ר' יקותיאל, כי מאותו ליל הסדר שעשה אצל הרבי הייתה לו אחר כך 'עבודה' לחמש עשרה שנה...

מספור נפלא זה, למד הרבי:

"והנה, למרות שהיה באמצע למועד והעמקה בעניני חסידות, מכל מקום, כאשר הגיע לאזניו דבר השליחות של הרבי, הנה בידעו שזו השליחות של רבונו של עולם, שהרבי הוא בא כוחו, "אנכי עמד בין ה' וביניכם" - לא חשב אף לרגע ועזב תכף ומיד את כל עניניו הנעלים, ונחפז למלא את דבר השליחות של הרבי".

הרבי הוסיף, שבנוגע לימינו נתן ללמד, שכאשר מקבלים שליחות מנשיא הדור יש לבצע אותה באופן מידי. וכן מבלי לעשות חשבון מהו תכן השליחות. כשם שר' יקותיאל אכל את הכל בפעם אחת בלא לחוש את החלוק בטעמים, כן לא משנה מהי השליחות, האם בבחינת "יין", רזין דאורייתא, או שזהו בבחינת "מרור" - יש לבצע את השליחות ללא חשבונות".

(ע"פ שיחת שבת הגדול תשד"מ)

נגונים שהרבי למד

שמחת תורה תשכ"א

אתה בחרתנו מכל העמים, אהבת אותנו ורצית בנו, ורוממתנו מכל הלשונות, ומדשתנו במצותיך, וקרבנתנו מלכנו לעבודתך ושמה הגדול והקדוש עלינו קראת:

שמחת תורה תשכ"ב

אנעים זמירות ושירים אערג כי אליך נפשי תערג. נפשי חמדה בצל ידך, לדעת כל רז סודך.

נְשֵׂמָתָא דְאִזְרֵיתָא

הורים וילדים לומדים חסידות באמת

חג הפסח

כ ניסן - היום חמשה ימים לעומר

הפתגם היומי

בפסח אוכלים בבית

פעם, במהלך ימי הפסח, נכנס רבי חיים אברהם, בנו של אדמו"ר הזקן, לאחיו, אדמו"ר האמצעי, לאחל 'חג שמח'. הוא ספר שאדמו"ר הזקן אמר שבחג הפסח לא נוהגים להציע לאורחים אכילה ושתייה (בגלל ההדורים השונים), אף האורח יכול לקחת מעצמו.

ספור

מטוס 'אל על' איננו...

בתאריך כ' בשבט תש"ל קים הרבי התועדות מיחדת של 'צאתכם לשלום' לכבוד האורחים שהגיעו לרגל סיום פתיבת הספר-תורה לקבלת פני משיח. הרבי התייחס לאלה שמהרו לטיסה והתקשו להתרכז מבלי לחשב על הרגע הבא...

"יש כאן יהודים שבעוד שעה ורבע בערך עליהם לטוס, עליהם עדין לארז את המזודות ולקשר את החבילות כדבעי, ועדין עליהם להפרד ממארחיהם, לפול על צוארי ידידיהם להעניק ולקבל דרישות שלום ("שלום עליכם - עליכם שלום"). בין לבין יש גם להתפלל מעריב. במצב שכזה קשה לדרש מהם רפוז מלא, כאלו המטוס של "אל על" עדין אינו במציאות, והוא יתחדש מאין ואפס המחלט באותו רגע שיצטרכו להתישב בו ולטוס לארץ הקודש!

דבר זה אמנם מבאר ב"שער היחוד והאמונה" (בתחלתו), וכל אחד מאמין בזה בפשטות, בלי שום ספקות. אבל אף על פי כן, לפעל בעצמו שעכשו מטוס "אל על" איננו,

ושדה התעופה "קנדי" איננו וה"טיקעטס" [=כרטיסי הטיסה] אינם, רק מה שנמצאים יחד בד' אמותיו של כבוד קדשת מורי וחמי אדמו"ר - זהו דבר קשה ביותר.

ואכן - המשיך הרבי - אחד יושב ומביט כל הזמן בשעון; השני מתאפק ואינו מביט בשעון, שזה בלבול גדול עוד יותר: אם היה מסתכל בשעון, היה יודע לפחות שנסארו כף וכף דקות עוד זמן לטיסה; אבל כשאינו מסתכל, נדמה לו שכבר לא נשאר זמן, ואם כן - מדוע מעכבים אותו כאן, עליו לרוץ כבר... ממילא נשתדל לקצר עד כמה שאפשר, שלא להעמיד יהודים בנסיון זה, ולאחר מכן יתן להם הקדוש ברוך הוא "הצלחה בזמן", שינצלו את הזמן במלואו..."

נגונים שהרבי למד

שמחת תורה תשכ"ד (כי אנו עמך הב')

כי אנו עמך ואתה אלקינו. אנו בניה ואתה אבינו. אנו עבדיך ואתה אדונינו. אנו קהלה ואתה חלקנו. אנו נחלתך ואתה גורלנו. אנו צאנה ואתה רוענו. אנו פרמך ואתה נוטרנו. אנו פעלתך ואתה יוצרנו. אנו רעייתך ואתה דודנו. אנו סגלתך ואתה אלקינו. אנו עמך ואתה מלכנו. אנו מאמירך ואתה מאמירנו

שמחת תורה תשכ"ד

הוא אלקינו הוא אבינו, הוא מלכנו הוא מושיעינו, הוא יושיענו ויגאלנו שנית בקרוב, וישמיענו ברחמיו לעיני כל חי לאמר, הן גאלתי אתכם אחרית כבראשית, להיות לכם לאלקים:

נִשְׁמָתָא דְאִזְרֵיתָא

הורים וילדים לומדים חסידות באמת

חג הפסח

כא ניסן - היום נשמה ימים לעומר

הפתגם היומי

ערים כל הלילה

בליובאוויטש נהגו להשאר ערים כליל שביעי של פסח, שבועות והושענא רבה. מאז היותי בן תשע - מעיד הרבי הרי"צ - לא עליתי על מטתי כליל שביעי של פסח. יש ללמוד כל הלילה.

משוג חסיד

חג של מסירות נפש

"כליל שביעי של פסח עברו בני ישראל את ים סוף. שביעי של פסח הוא ראש השנה למסירות נפש. בשעה שהודיע משה רבנו את מאמר השם, 'דבר אל בני ישראל ויסקעו, קפץ נחשון בן עמינדב לתוף הים, בכוח של מסירות נפש. לכן שביעי של פסח הוא ראש השנה למסירות נפש."

(הצמח צדק)

נגונים שהרבי למד

נגן "סטאווא יא פיטו"

מבין עשרת הנגונים שהרבי למד במעמד מיוחד בלילות שמחת תורה, הנגון "סטאווא יא פיטו" זכה לבאור הארץ ביותר בהתעודות של הרבי. הרבי הסביר שהנגון כלול מכמה שפות, אוקראינית ולשון הקדוש וביניהם גם אידיש שהיא שפה "ממצעת" בין לשון הקדש לשפות זרות, וזאת על מנת לברר את לשונם של אמות העולם. הרבי התייחס לכל קטע בנגון ובאר את המשמעות שלו בעבודה הרוחנית.

מלות הנגן

- סטאווא יא פיטו פיאטניצו (/סובאטו), פרפאווא יא, יא פרפאווא סוואי טעליצו (/ראבאטו).
- טרעבא טרעבא זנאטי יאק גוליאטי, טרעבא טרעבא זנאטי יאק ברעכאטי. אוי חשבון צדק אטדאוואטי, פרעד פאנאם, חזאינאם, אטוועטשאטי. א, מי פנעם, דא פנעם, דא מי גוליאטיעם. און מיר טרינקן יין אזוי ווי מים און מיר זאגן אלע צוזאמען לחיים ואתה תשמע מן השמים!

תרגום

עמדתי לשתות ביום ששי (שבת), ובשתי הפסדתי את עגלתי (/עבודתי); יש צורך לדעת כיצד לבלות, ויש צורך לדעת כיצד לשוחח; אוי חשבון צדק [עלינו] לתת בפני האדון, בעל הבית, [עלינו] להצטרף.

אנו שותים, ועוד שותים, ומבלים. אנו שותים יין כמו מים, כלנו יחד אוקרים 'לחיים', ואתה תשמע מן השמים!

מקורו של הנגון:

את הנגון הזה שמעו חסידים באוקראינה מפי אנשים פשוטים, אפרים ששרו בשפתם אודות שתיית יין שרף, ועל פי דרך הבעל שם טוב לנצל כל מה שראים ושומעים לענייני קדשה, "תרגמו" אותו לעבודת ה'.

תכן הנגון הוא - שפיכת הנפש על אשר הזניח את כל ההזדמנויות שהיו לו עד עתה, וממילא חושב כיצד נתן להשלים כעת את כל החסר, וצוהק בקול גדול "אוי! חשבון צדק"...

הרבי הסביר אודות שני סוגי יין בעבודת ה'. עבודת הצדיקים זהו "יין המשמח": התבוננות בגדלת ה', המביאה לאהבה ויראה ולשמחה בה'. אולם הבעל תשובה שהעביר את הדרך, והתבוננות לא מועילה לו להתעורר, הוא זקוק ל"יין המשכר": להשקות את הנפש בהמית המפריעה, ולצאת מן ההגבלות החיצוניות, שעל כך מדבר הנגון.

בפעם הראשונה שרים בנגון על ה"עגל" - שזוהי העבודה עם הנפש בהמית, ואלו בפעם השנייה שרים על ה"עבודה" - עבודה עם חלקו בעולם.

בפעם הראשונה שרים על יום ששי - רומז לעבודה של ימי החול, עבודת עבד, ואלו בפעם השנייה שרים על שבת - עבודה בענייני קדשה, שהיא באפן נעלה יותר.

"יש לדעת כיצד לבלות" - כיצד להשתמש ביין המשכר באפן שיביא תועלת ולהתעוררות האהבה.

"יש לדעת כיצד לשוחח" - לפעל שההתעוררות תתבטא בדבור בתפלה ובלמוד תורה ועד לקיום המצוות במעשה.

"שותים יין כמו מים" - שגם ענייני עבודה שיש בהם טעם ותענוג (יין) יהיו נעשים בקבלת על בלי טעם (מים).

ה"געואלד" של הרבי

אחרי באור הנגון בהתעודות יום שמחת תורה תשכ"ג, הרבי נגן בעצמו את הנגון ותוך כדי כך זעק - "געואלד, חשבון צדק!"

הנגון הקלט בתקליט 4 של ניח"ח והסולן בנגון זה היה ר' שמשון חריטונוב, והרבי הגיב ש"הוא מנגן נגון זה כמו שאני שמעתי את הנגון", והרבי היה מאוד מרצה מזה (מיומנו של ר' ליבל גורנר ששמע מר' שמואל זלמנוב מנהל ניח"ח).

מספר הכנר ר' מרדכי ברוצקי: פעם בשלחן השבת שלנו נגנו את הנגון "סטאווא יא פיטו" שלמד הרבי. ישבה שם אשה חוזרת בתשובה, לידת ניקולייב, עיר הולדתו של הרבי. כשהגענו למלים "טרעבא טרעבא זנאטי יאק גוליאטי", פתאום היא אומרת שהיא מכירה את הקטע הזה של הנגון עוד מילדותה, מפי הסבתא שלה מניקולייב. האשה לא ידעה האם יש לה שרשים חב"דים במשפחה אצל בעקבות הנגון התברר שהסבתא שלה הייתה קשורה לחב"ד.

נְשִׁמָתָא דְאִזְרֵיתָא

הורים וילדים לומדים חסידות באמת

חג הפסח

כב ניסן - היום נשבעה ימים נהם שבוע אחד לעומר

הפתגם היומי

אסור לסעודתא

הבעל שם טוב היה נוהג לאכל שלוש סעודות באחרון של פסח.

לסעודת אחרון של פסח קרא הבעל שם טוב 'סעודת משיח', כי ביום זה מאיר בעולם גלוי הארת נשמתו של המשיח.

בשנת תרס"ו אכלו תלמידי ישיבת 'תומכי תמימים' בליובאוויטש יחד בחג הפסח, בהיכל הלמוד של הישיבה. היו אז 310 (ש"י) תלמידים ו-18 (ח"י) שלחנות.

את סעודת אחרון של פסח אכל הרבי הרש"ב יחד עם התלמידים והורה לחלק לכל תלמיד ארבע כוסות יין, ואמר: "זוהי סעודת משיח".

משוג חסידי

סעודת משיח

במים הראשונים של פסח אנו חוגגים את הגאולה הראשונה - יציאת מצרים, ואלו בשביעי ובאחרון של פסח (בחוף לארץ) אנחנו מדגישים את הגאולה העתידה.

אם עד לפני כמה דורות רק קראנו בתורה ובהפטרה על ביאת המשיח, בא הבעל שם טוב ותקן את 'סעודת משיח'. כשאנחנו אוכלים משהו, זה מתעכל בגוף שלנו והופך להיות חלק מאתנו. באמצעות הסעודה שכל

המטרה שלה היא לכבוד אורו של משיח המתגלה בעולם בשביעי ובאחרון של פסח, הענין של הגאולה ירגש אצלנו גם בגשמיות.

המדרש אומר שבביאת המשיח עתיד הקדוש ברוך הוא להשקות את אמות העולם ארבע כוסות של פרענות, ואת ישראל ארבע כוסות של נחמה. על ידי שתית ארבע הכוסות ב'סעודת משיח' אנחנו מזרזים את ארבע הכוסות של הגאולה, כמו שהשם היה אומר לנביאים לעשות משהו בשעת הנבואה כדי שהיא תתרחש לא רק ברוחניות אלא גם בגשמיות.

נגנים שהרבי למד

ליל שמחת תורה תשל"ד

האדרת והאמונה, לחי עולמים. הבינה והברכה, לחי עולמים. הגאון והגדלה, לחי עולמים. הדעה והדבור, לחי עולמים. ההוד וההדר, לחי עולמים. הועד והתיקות, לחי עולמים. הזיו והזוהר, לחי עולמים. החיל והחוסן, לחי עולמים. הטכס והטוהר, לחי עולמים. היחוד והיראה, לחי עולמים. הכתר והכבוד, לחי עולמים. הלקח והלבוב, לחי עולמים. המלוכה והממשלה, לחי עולמים. הנזי והנצח, לחי עולמים. הסגוי והסגב, לחי עולמים. העוז והענוה, לחי עולמים. הפדות והפאר, לחי עולמים. הצבי והצדק, לחי עולמים. הקריאה והקדשה, לחי עולמים. הרון והרוממות, לחי עולמים. השיר והשבח, לחי עולמים. התהלה והתפארת, לחי עולמים.

נִשְׁמַתָּה דְאִזְרִיתָה

הורים וילדים לומדים חסידות באמת

ממשויכים לחיות באוירה של גאולה! שבת קדש פרשת שמיי, כ"ד בניסן

ילד/ילדה: השבת הזאת, שבת פרשת שמיי, היא השבת האחרונה של חודש ניסן ובה גם מברכים את חודש איר.

ולעמתו חודש איר, מצין חזרה לשגרה ה'סתמית'; חזרה לחיים הגשמיים; חזרה לאמירת 'תחנון'.

אבא/אמא: אלא שבדיוק מהסבה הזאת אנחנו מברכים את חודש איר ב...חודש ניסן. זה כמו להכין תרמיל עם 'צידה לדרך' רגע לפני שיוצאים למסע.

בענינים של תורה אין מקריות, אלא לכל דבר ודבר יש טעם וסבה.

הרעיון הוא, אפוא, לקחת את אוירת 'החדש הגאולה' (=ניסן) ולהביא אותה אל תוככי ימי השגרה של חודש איר, נטול המיחדות.

גם החבור ה'משלש' הזה, של חודש ניסן (החודש המברך) עם חודש איר (החודש המתברך) ועם פרשת שמיי (פרשת השבוע) - איננו סתמי, אלא יש מאחוריו סבה ורעיון:

יותר מזה: בחודש ניסן, שבמרכזו חג-הפסח, אף טבעי הוא שנרגיש ב"מעמד ומצב של גאולה". אלא שאת הקדוש-ברוך-הוא זה לא מספק. הקדוש-ברוך-הוא רוצה שגם בחודש איר הסתמי והאפר, נחיה ב"מעמד ומצב של גאולה".

אבא/אמא: חודש ניסן מכנה במדרש, "חודש של גאולה". חז"ל גם אומרים, "בניסן נגאלו (אבותינו) ובניסן עתידים (אנו) להגאול".

ילד/ילדה: גם פרשת השבוע (שמיי) מעבירה - בדרכה-היא - את המסר הזה:

בנוסף לענין ה'גאולה' שבו, חודש ניסן הוא חודש של נסים. הבטוי המבהק ביותר לכך נתן כבר ביציאת-מצרים, שהיתה כל-כלה רצף מתמשך של נסים (עשר המכות, קריעת ים-סוף וכו'). העבדה שבמלה 'ניסן' מופיעה האות נו"ן פעמים, רומזת אף היא ל'נסי נסים'.

בפרשתנו מספר על מיתת נדב ואביהוא, שני בניו הצדיקים של אהרן הכהן.

מהבחינה הזאת, החודש שלאחר מכן - חודש איר - הוא ההפך הנמור של ניסן. שכן, מדבר בחודש 'סתמי', נטול כל ארועים חגיגיים מיוחדים.

על אפן מיתתם נאמר בפסוק, "ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם, וימתו לפני ה'".

ילד/ילדה: גם בחיי היהודי, המעבר מחדש ניסן לחדש איר הוא מעבר חד וחרירי:

רבנו חיים בן עטר - בעל ה'אור החיים' הקדוש - מסביר, שנדב ואביהוא מתו כתוצאה מ'כלות הנפש'. כלומר, הצמאון שלהם להתקרב אל ה' היה כל-כך גדול ורב, עד כי הם עשו צעד אחד 'יותר מדי' - ומתו. להבנת הענין, נדמין לעצמנו אדם המבקש להתחמם מאש המדורה, אבל במקום להעצר מטר או שנים מהמדורה, הוא מתקרב עוד ועוד עד שהוא נכנס לתוף האש עצמה...

בחודש ניסן היהודי מורם מעניני העולם. כבר מראשית החודש הוא שקוע בהכנות לחג-הפסח, לאחר מכן בא החג עצמו, וגם בסיומו מוסיפה אוירת החג ללוות את היהודי עד סוף החודש.

אבא/אמא: נדב ואביהוא היו צדיקים גדולים ביותר, עד כי משה רבנו אמר עליהם לאהרן אחיו, "עכשו רואה אני שהם גדולים ממני וממך!".

בהתאם לכך, אין אומרים בחודש ניסן 'תחנון'. הסבה הפנימית לכך היא ש'תחנון' ("אשמנו, בגדנו וכו'") אומרים על חטאים ועוונות, ואלו בניסן היהודי מרוקם מענינים של חטא ועוון ועל כן אין צורך באמירת 'תחנון'.

ובכל זאת, הם שגו בדרכסם ושלמו על כך בחייהם. משום שהקדוש-

לסכום, בניסן שהוא (כאמור) "חודש של גאולה", מצוי גם היהודי ב"מעמד ומצב של גאולה".

ברוך-הוא איננו מענין שהנפש שלנו תסתלק מהגוף. בדייק להפך, הוא רוצה שגשומר על הגוף שלנו ושינחיה חיים גשמיים – ולתוף החיים הגשמיים נכניס אור וקדשה!

וזה מחזיר אותנו לנושא הקודם: הרצון האמתי של הקדוש-ברוך-הוא הוא שגם בחדש אפר, חדש של ימים רגילים ויסתמיים, נהיה ב"מעמד ומצב של גאלה". שכל יום רגיל שלנו יהיה ספוג בלמוד תורה, בהתנהגות חסידית ובצפיה עזה לגאלה השלמה!

(על-פי 'התוועדות' תשמ"ז, חלק ג', עמ' 177 והלאה)

מה עוד יכולני לעשות כדי שכל בני-ישראל ירעישו ויצעקו באמת ויפעלו להביא את המשיח בפעל...

הדבר היחידי שיכולני לעשות – למסר הענין אליכם: עשו כל אשר ביכלתכם – ענינים שהם באפן של 'אורות דתהו', אבל, בכלים דתקוני' [=לפעל בעצמה אדירה, אבל באפן מדוד וזהיר] – להביא בפעל את משיח צדקנו תכף ומיד ממשי!

(על-פי 'התוועדות' תשנ"א, חלק ג', עמ' 118 והלאה)

הספור החסידי הקצר

מי אנחנו...

פעם אחת ישבו חסידים בעירה נעול ונתועדו. נגנו ונגנו, ומפעם לפעם אמרו זה לזה 'לחיים'. כך נמשך הדבר שעה ארפה. לפתע קם מישהו, עלה על השלחן ואמר בקול גדול: "לחיים! מי אנחנו? חסידים?! – האמנם ראויים אנו להקרא 'חסידים'?! – ר' הלל מפאריטש היה חסיד, ר' איזיק מהומיל היה חסיד, אבל אנחנו?!"

חזרו החסידים לנגן ולשקע במחשבותיהם. כעבר מספר שעות, קם אותו חסיד, עלה שוב על השלחן ואמר בקול גדול: "לחיים! ומה אנחנו? לא חסידים?! – האמנם כל מסירות-הנפש של הרבי למעננו לא פעלה בנו מאומה?! – הרי גם זה לא יתכן!..."

חזרו החסידים לנגן ולומר 'לחיים' איש לרעהו.

כשהבקר החל להפציע, קם החסיד ועלה פעם שלישית על השלחן. "לחיים!", קרא בהתלהבות גדולה, "ובכן, 'חסידים' – אנחנו לא. 'מתנגדים' – בודאי שלא. אבל לכל הפחות אנחנו רוצים להיות חסידים, ובמקום שמחשבתו של אדם – שם הוא נמצא! לחיים!"

נקדה משיחה

ילד/ילדה: השבוע יחול כ"ח בניסן, היום שבו נשא הרבי את שיחת-הקדש הכאובה, הידועה, "עשו כל אשר ביכלתכם!"

בשיחה זאת הביע הרבי פליאה עצומה על כך שעל-אף כל המצוות והמעשים הטובים שנעשו לאורך הדורות, הגלות המרה עדין נמשכת. בנוסף זעק הרבי בכאב רב, על כך שאנחנו לא פועלים מספיק להבאת משיח צדקנו.

אבא/אמא: הנה כמה ציטוטים מהשיחה:

היתכן שמבלי הבט על כל הענינים [=תורה, מצוות, מבצעים וכו'] – עדין לא פעלו ביאת משיח צדקנו בפעל ממש?!... דבר שאינו מובן כלל וכלל!

ותמיהה נוספת: שמתאספים עשרה (וכמה וכמה עשיריות) מישראל ביחד... ואף-על-פי-כן אינם מרעישים לפעל ביאת המשיח תכף ומיד!

ילד/ילדה: והרבי המשיך וזעק:

נהנים מהעלון? נשמח שתמשיכו להנות.

הפצת העלון ברחבי הארץ מתאפשרת הודות להקדשות השבועיות, לתרומת הקדשה לעלון לזכות אלע"נ צלצלו לר' מענדי אלפרוביץ 053-457-4915

לזכות החיילות בצ"ה

מלכה לאה ורבקה שיחיו לביא לרגל הולדתם ביום ט"ז אדר
בשעתומ"צ שיחיו ולזכות כל המשפחה
נדפס ע"י ולזכות הוריהם מנחם מענדל ומרב שיחיו לביא

לזכות החייל בצ"ה אשי שיחי שמחוביץ
לרגל יום הולדתו ד' ניסן
לשנת הצלחה וברכה בגשמיות וברוחניות